

ΟΙ ΣΚΛΑΒΟΙ.

ΟΡΑΜΑ ΣΕ ΜΙΑ ΠΡΑΞΗ.

Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΧΑΡΙΣΜΕΝΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ
ΑΘΗΝΑΣ ΡΟΥΣΑΚΗ ΓΕΡΜΑΝΟΥ.

Ι. Α.

ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΕΥΔΟΞΟΣ, κύριος.
ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ, γέρος σκλάβος.
ΤΥΝΔΑΡΟΣ, γέρος σκλάβος.
ΓΙΕΤΑΣ, νέος σκλάβος.
ΠΑΛΙΝΟΥΡΟΣ, σκλάβος.
ΑΓΝΗ, νέα χριστιανή σκλάβα.
ΣΩΣΤΡΑΤΗ, σκλάβα.

Σκλάβοι και σκλάβαις, μικροί και μεγάλοι.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΟΙ ΣΚΛΑΒΟΙ (Βρίσκονται σε διάφορες στάσεις, άλλοι ὄρθιοι, άλλοι ξαπλωμένοι κατάγεια και άλλοι κάθονται ἐπάνω σε σαμινιά).

ΤΥΝΔΑΡΟΣ. Σ' ἐρωτῶ νὰ μοῦ πῆς τί ἔκανα, γιὰ νὰ μοῦ ἀξίξῃ τὸ μαστίγωμα;

ΓΙΕΤΑΣ. Χτὲς εἶχα φταίξει ἀκόμα λιγώτερο και ὅμως μ' ἔδειραν περισσότερο.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. ὦ! γιὰ σένα, τὸ καταλαβαίνει κανεὶς εὐκόλα.

ΓΙΕΤΑΣ. Στάλαγμα, ἀφοῦ τίποτε δὲ σοῦ εἶναι ἄγνωστο, κι' αὐτὸ ἀκόμα τὸ μέλλον, ἐξήγησέ μου ὅλα αὐτὰ ποῦ τώρα τελευταῖα γίνηκαν.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Τίποτε δὲν εἶναι πειὸ ἀπλό. Εἶσαι πολὺ ὠραῖος. Αὐτὴ σὲ μισᾷ, γιὰτὶ νοιώθει ἔρωτα γιὰ σένα.

ΠΑΛΙΝΟΥΡΟΣ. Λὲς τρέλλες. Τὸ μῖσος εἶναι τὸ ἀντίθετο τῆς ἀγάπης.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Καὶ τὸ σκοτάδι εἶναι τὸ ἀντίθετο τοῦ φωτὸς και ὅμως εἶναι παιδί του.

ΠΑΛΙΝΟΥΡΟΣ. Τί λὲς;

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Βάλε κάτι μπροστὰ στὸ φῶς και ἀμέσως θὰ σχηματίσης σκοτάδι. Βάλε ἓνα ἐμπόδιο μπροστὰ στὴν ἀγάπη και θὰ γεννηθῇ τὸ μῖσος.

ΠΑΛΙΝΟΥΡΟΣ (σηκῶνοντας τοὺς ὄμους). Λὲς ἀνοησίες.

ΓΙΕΤΑΣ. Ὅχι. Ὁ Στάλαγμος ἔχει δίκιο. Τὸ ξέρω. Τὸ βλέπω. Τὸ νοιώθω. Ἐκεῖνο ποῦ κάνει νὰ ταράζεται ἡ καρδιά μου, μοῦ λέγει τῆς ταραχῆς ποῦ βασανίζουν τὴν καρδιά τῆς Αἰμίλιας.

ΤΥΝΔΑΡΟΣ. Ξιππασμένε! Θαρρεῖς πῶς ἐκεῖνη ποῦ ἀγαπᾷ ὁ κύριος μας, ἀγαπᾷ κι' ἐσένα.

ΓΙΕΤΑΣ (δείχνοντας τὸ κορμί του). Ὁ κύριος εἶναι ὅσο εἶμαι ἐγὼ ὠραῖος;

ΤΥΝΔΑΡΟΣ. Είναι ο κύριος.

ΓΙΕΤΑΣ (σειείται σὲ τρόπο νὰ δείξῃ τὴ δύναμή του). Είναι ὅσον ἐγὼ δυνατός ;

ΤΥΝΔΑΡΟΣ. Είναι ο κύριος.

ΓΙΕΤΑΣ. Ὁ κύριος λές ;... Ἐξ αἰτίας τῆς ἀσχημιᾶς του, ἐξ αἰτίας τῆς ἀδυναμίας τοῦ σώματός του καὶ τῆς ψυχῆς του, μήπως δὲν εἶναι αὐτὸς περισσότερο σκλάβος τῆς Αἰμιλίας ; Γιὰ νὰ γείνη ὅμως ἡ Αἰμιλία σκλάβα τῆς δύναμής μου καὶ τῆς ὀμορφιάς μου, λίγο θέλει ἀκόμα.

ΤΥΝΔΑΡΟΣ. Στὸ μεταξὺ ὅμως προστάζει καὶ σὲ μαστιγώνουν.

ΓΙΕΤΑΣ. Ναί. Μὰ ἀργότερα — αὐριον ἴσως ! — δὲ θὰ μπορέσῃ ν' ἀντέξῃ περὶ σὸν πόθο της. Κάτω ἀπ' τὸ φίλημά μου θὰ τὴν ἰδῶ νὰ σπαρταρᾷ, ὅπως θὰ σπαρταροῦσε στὴν ἀγκαλιὰ ἐνὸς θεοῦ, κί' ἔπειτα ὅπως στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ θανάτου.

ΤΥΝΔΑΡΟΣ. Μιλεῖς πολὺ δυνατά !... Ἄν βρίσκονταν ἀνάμεσά μας κανέναν καταδότης...

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΦΩΝΕΣ. Δὲν εἶναι κανεὶς. Μίλα ἄφοβα.

ΠΑΛΙΝΟΥΡΟΣ. Ὅλοι μας συχαινόμεστε τὴν Αἰμιλία.

ΤΥΝΔΑΡΟΣ. Βλέπεις πῶς ὁ Γιέτας εἶναι ἐρωτευμένος μαζί της.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Τὸ ἓνα δὲν ἐμποδίζει τὸ ἄλλο.

ΓΙΕΤΑΣ (ἐπαναλαμβάνοντας μὲ βαθεῖα φωνή). Τὸ ἓνα δὲν ἐμποδίζει τὸ ἄλλο.

ΠΑΛΙΝΟΥΡΟΣ (ἐρωτηματικά). Τὸ ἓνα δὲν ἐμποδίζει τὸ ἄλλο ;

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Μήπως δὲν ὑπάρχει ἀγάπη μέσα στὸ μῖσος ὄλων τῶν νέων ποῦ εἶναι ἐδῶ ; Καὶ στὸ μῖσος τῶν γέροντων, ὑπάρχει ὁ θανάσιμος καὶ ἡ θλίψη γιὰ ὅ,τι ἐχάθη περὶ γι' αὐτοῦς. Καὶ στὸ μῖσος τῶν γυναικῶν, ὑπάρχει ἡ ζήλεια.

ΣΩΣΤΡΑΤΗ. Ναί, μισῶ τὴν Αἰμιλία ὅπως καὶ τὴν ζηλεύω. Ἐὰν ὁ Δίας μ' ἐρωτοῦσε τί ἠθέλα νὰ ἤμουν, θὰ ἀπαντοῦσα : « Αἰμιλία ! » Γιατὶ εἶναι θεὰ ἀνάμεσά μας. Τὸ χαμόγελο της εἶνε ὥραιο καὶ τρομαχτικό, σὰν τὴν αὐγὴ μιᾶς δλεθρίας ἡμέρας. Τὸ χέρι της ποῦ εἶναι λεπτὸ σὰν τοῦ παιδιοῦ καὶ μαζί τρομερότερο κί' ἀπὸ τὸ χέρι ἐνὸς πολεμιστῆ, κάνει νὰ σκύβουν χίλια κεφάλια. Ἔχει τὴν πιὸ θαμβωτικὴ δύναμη, τὴ δύναμη ποῦ δίνει ἡ ὀμορφιά.

ΤΥΝΔΑΡΟΣ. Μισῶ τὴν Αἰμιλία μὲ ὅλη μου τὴν μικρότητα τοῦ σκλάβου καὶ μ' ὅλες τῆς ἀδύνατες καὶ πικρὲς λύπες τῶν γερατειῶν. Μὰ ἂν μοῦ ἦταν δυνατό νὰ γείνω γιὰ μιὰ μέρα μόνο, νέος, ὥραιος, καὶ πλούσιος, θὰ πρόσφερα στὴν Αἰμιλία τὴν νεότητά μου, τὴν ὀμορφιά μου, τὰ πλούτη μου καὶ θὰ τῆς ἔλεγα : « Ἀγάπησέ με σήμερα καὶ αὐριο ἄς πεθάνω ! »

ΓΙΕΤΑΣ. Μισῶ τὴν Αἰμιλία καὶ ἀγαπῶ τρελλὰ τὴν Αἰμιλία. Χτές, ὅταν μὲ προσταγὴ της μ' ἐμασίγωναν, τὰ μάτια της ἦσαν σὰν δύο φλόγες λαχτάρας, ἐπάνω στῆς ὥραιες καὶ δυνατὲς γραμμὲς τοῦ σώματός μου. Ἐγὼ ἔμενα ἀκίνητος, χωρὶς νὰ φωνάζω, περιφρονώντας τὰ χτυπήματα καὶ τὸν πόνο. Κί' ἀκόμα, ἤμουν εὐτυχισμένος, ἐπειδὴ αὐτὴ ἔμισοῦσε τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς μου.

ΤΥΝΔΑΡΟΣ. Ἡ ἐπαρση σου σὲ κάνει νὰ παραμιλᾷς.

ΓΙΕΤΑΣ. Ὅχι. Ἐδιάβαζα μέσα στὴν καρδιά της ὅπως σὲ ἀνοίχτο βιβλίο.

ΤΥΝΔΑΡΟΣ (ειρωνικά). Για πὲς τί ἐδιάβαζες.

ΓΙΕΤΑΣ. «Αὐτός, ἐσκέπτονταν, ἴσως εἶναι ἀναίσθητος στὴς ἡδονές ὅπως εἶναι καὶ στοὺς πόνους. Τὴν ἡμέρα ποῦ δὲ θὰ μπορέσω πειὰ νὰ συκρατήσω τὴν ὁρμὴ ποῦ μὲ σπρώχνει σιμά του, αὐτὸς, θὰ ἀποκρούσῃ τὸ φιλημά μου καὶ θὰ πῆ στὸν κύριό του τὴν ἀπειρία μου. Καὶ ἐπειδὴ ὁ κύριος δὲν ἔχει αὐτιὰ παρὰ μόνο γιὰ τὰ λόγια μου, ὁ κακὸς σκλάβος θὰ σταυρωθῆ. Καὶ ἔτσι, ἀλλοίμονο! θὰ μοῦ στερήσῃ τὴν ἀπόλαυση τῆς δυνάμεις του καὶ τῆς ὁμορφιάς του».

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Πολὺ σωστὰ μιλάς. Αὐτὲς ἦταν ἡ σκέψεις τῆς Αἰμίλιας.

ΓΙΕΤΑΣ. Ἡ ἔξαψη ποῦ ἔβραζε μέσα της τὴν ἔκανε πότε νὰ δαγκάνῃ τὰ χεῖλια της καὶ πότε νὰ μπήγῃ τῆς φωνῆς, θυμώνοντας μὲ τὸ μαστιγωτὴ πῶς δὲν μ' ἐχτύπαγε μὲ περισσὴ γρηγοράδα.

ΤΥΝΔΑΡΟΣ (γελώντας). Ὅσοι τῆς χρωστᾶς καὶ εὐγνωμοσύνη γιὰ κάθε μαστίγωμα. Στὴ ράχη σου ἀπάνω φέρνεις τὰ σημάδια τοῦ ἔρωτα ποῦ μπορεῖς νᾶσαι περήφανος.

ΓΙΕΤΑΣ. Περήφανος καὶ ντροπιασμένος. Θάρθει ὅμως ἡ ὥρα ποῦ θὰ τῆς ἀνταποδώσω τὸ μῖσος καὶ τὸν ἔρωτά της. Τότες ὁ ἐξευτελισμός μου θὰ νοιώσῃ τῆς ἡδονικῆς χαρῆς τῆς δόξας μου.

ΣΩΣΤΡΑΤΗ. Μὲ ποιὸν τρόπο;

ΓΙΕΤΑΣ. Ἡ ἀνυπομονησία μου εἶναι ἕνας τίγρης ποῦ παραμονεύει. Αὔριο ἴσως, ἡ Αἰμίλια θὰ μοῦ πῆ: «Ἀγάτησέ με». Ἐπειδὴ εἶναι ἡ πειὸ ὠραία ἀπὸ τῆς γυναῖκες, ἄχ! πῶς θὰ τὴν ἀγαπῶ. Μά, ἐπειδὴ ἐπρόσταζε νὰ μὲ μαστιγώνουν, θὰ τὴν πνίξω μὲ τὴ μεγαλύτερη χαρὰ, τὴ στιγμὴ ποῦ τὰ μάτια της, μαζὺ μὲ τὸ γέλοιο τοῦ στόματός της θὰ ἀποτελοῦν δυὸ ἄλλα γέλοια.

ΣΩΣΤΡΑΤΗ. Θέλεις λοιπόν, ὦ πίκρας γέννημα, νὰ κρεμαστῆς στὸ ἀτιμωτικὸ δέντρο τοῦ σταυροῦ;

ΓΙΕΤΑΣ. Τί μὲ νοιάζει, ἀφοῦ θᾶχω γευτεῖ, σὲ μιὰν ὥρα τέλεια γεμάτη, ὅλες τῆς εὐτυχίες; Ἐκείνη ποῦ μισῶ καὶ ἀγαπῶ, ἐκείνη ποῦ ἀποτελεῖ ὅλη μου τὴ βασανισμένη σκέψη καὶ ὅλη τὴν πολυσύνθετη ζωὴ μου, θὰ κατέβῃ στὸ βασίλειο τοῦ Πλούτωνα. Καὶ μεθύσιμος ἀπὸ ἡδονὴ σὺν τὸν πειὸ μεθύσιμο ἀνθρώπο, καὶ μεθύσιμος ἀπὸ ἐκδίκηση ὅπως ὁ πειὸ ἀδυσώπητος τῶν θεῶν θὰ κατέβω νὰ τὴν ἀνταμώσω ἐκεῖ.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ (ποῦ εἶχε μείνῃ σκεπτικός). Ὅ,τι μὲ κάνει νὰ θυμῶνω ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ εἶμαι ἕνας ἀνθρώπος καὶ ὅ,τι μὲ κάνει νὰ ντρέπωμαι ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ τολμῶ καὶ σκέπτομαι, δὲν εἶναι πῶς εἶμαι σκλάβος, ἀλλὰ ὅτι ὑπάρχουνε σκλάβοι.

ΣΩΣΤΡΑΤΗ. Ὅταν ὅμως ὁ κύριος εἶναι καλός...

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Καλὸς ἢ κακός, ἀξίζει νὰ πεθάνῃ, μόνο ἐπειδὴ εἶναι ὁ κύριος.

ΣΩΣΤΡΑΤΗ. Ὁχι. Ἄν ὁ Εὐδοξὸς ξέφευγε ἀπ' τὴν ἐπιρροὴ τῆς Αἰμίλιας ἂν ὅπως ἄλλοτε μᾶς μεταχειριζότανε μὲ καλωσύνη...

ΓΙΕΤΑΣ. Δὲν θὰ τὸν μισοῦσα λιγώτερο γιὰ τοῦτο, ἀφοῦ θὰ ἔμεινα πάντα σκλάβος του.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ἐγώ, ἂν ἐτύχαινε καὶ ἡμουνα κύριος, θὰ ἐμισοῦσα τὸν ἴδιον ἑαυτὸ μου.

ΤΥΝΔΑΡΟΣ. Τρέλλα !

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. "Αν ἐγὼ ἐγινόμεν ὁ κύριος καὶ ὁ Εὐδοξος ἕνας ἀπ' τοὺς συντροφούς σας, ἢ ἀδικία θὰ ἦταν μικρότερη ;

ΤΥΝΔΑΡΟΣ. Ἐγὼ, πολὺ θάθελα νὰ εἶμαι ὁ κύριος.

ΠΑΛΙΝΟΥΡΟΣ. Κ' ἐγὼ τὸ ἴδιο.

ΣΩΣΤΡΑΤΗ. Κι' ἐγώ.

ΓΙΕΤΑΣ (σιγανὰ στὸ Στάλαγο). "Ολοι τοὺς εἶναι διατεθειμένοι. Καὶ γνωρίζω κι' ἄλλους. Εἰμποροῦμε, ἂν θέλῃς, νὰ ὀργανώσωμε μιὰ δουλικὴ ἐπανάσταση.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ (μὲ φωνὴ σχεδὸν σιγανή). Γιὰ ποιὸν λόγο ; Δὲν τοὺς ἀκοῦς τάχα ; Καθένας ἀπ' αὐτοὺς δὲν ὄνειρεύεται παρὰ νὰ γείνη ὁ κύριος. Σὲ τί θὰ ὠφελήσῃ ἂν ὑψώσωμε τοὺς ταπεινοὺς καὶ ταπεινώσωμε τοὺς μεγάλους ;

ΑΓΝΗ (ποῦ βρίσκεται δίπλα τοὺς καὶ ἔχει ἀκούσει τὴν ὁμιλίαν τους). Οἱ περήφανοι θὰ ταπεινωθοῦν καὶ οἱ ταπεινοὶ θὰ ὑψωθοῦν. Μὰ δὲν εἶναι ὁ πόλεμος ποῦ θὰ κάνει ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ (σκληρὰ καὶ περιφρονητικά). Σώπα σύ, χριστιανή.

ΟΛΟΙ. Εἴμαστε δυστυχισμένοι... Εἴμαστε δυστυχισμένοι.

ΗΜΙΧΟΡΙΟ. Ἐλπίδα πειὰ γιὰ μᾶς καμμία.

ΗΜΙΧΟΡΙΟ. Ἄς ἐλπίζωμε γιὰ τὰ παιδιὰ μας.

ΟΛΟΙ. Στάλαγμε, δῶσε μας, δῶσε μας ἐλπίδες.

ΗΜΙΧΟΡΙΟ. Γιὰ τὰ παιδιὰ μας τουλάχιστο, δῶσε μας, δῶσε μας ἐλπίδες.

ΣΩΣΤΡΑΤΗ. Σὺ ποῦ γνωρίζεις τὸ μέλλον.

ΟΛΟΙ. Σὺ ποῦ γνωρίζεις τὸ μέλλον.

ΣΩΣΤΡΑΤΗ. Φώτισέ μας γιὰ τὸ μέλλον.

ΟΛΟΙ. Φώτισέ μας γιὰ τὸ μέλλον.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ (τὸ βλέμμα ἀπόκοσμο). Δὲ βλέπω κανένα φῶς ποῦ νὰ διατηρῆται.

ΓΙΕΤΑΣ. Ἄλλοτες, μᾶς εἶχε πῆ νὰ ἐλπίζωμε.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Δὲν ἔβλεπα ὅσο σήμερα μακροῦά.

ΟΛΟΙ. Τί βλέπεις ; Τί βλέπεις ;

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. "Οχι, ὄχι, δὲν θέλω νὰ ἰδῶ. (Κλίνει τὰ μάτια του, καὶ κάνει μὲ τὰ χέρια του κίνημα ἀποστροφῆς). Θέλω νὰ ἀποφύγω τὴ φρίκη ἀπ' ὅ,τι θὰ ἔβλεπα.

ΟΛΟΙ. Naί, παρατήρησε. Μίλησε.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. (Τὰ μάτια κλειστά). Ἄλλοίμονο ! Ἄλλοίμονο ! Τὸ ὄραμα μὲ κυνηγᾷ ἂν καὶ κλειστά εἶναι τὰ βλέφαρά μου.

ΣΩΣΤΡΑΤΗ. Μίλησε, ὦ σὺ ποῦ ἕνας θεὸς ἔδωσε τὴ δύναμη νὰ βλέπῃς.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Θεὸς κακός ! σκληρὸς θεός !

ΣΩΣΤΡΑΤΗ. Χτὲς ἀκόμα μᾶς παρηγοροῦσες.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Χτὲς, ἤμουν ἀνάμεσα σας, ὅπως ἀνάμεσα στοὺς τυφλοὺς, ἕνας ἀκίνητος ὀραματιστής.

ΤΥΝΔΑΡΟΣ. Τί σημαίνουν αὐτὰ τὰ λόγια ;

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ἐβλεπα τὸν οὐρανὸ νὰ στηρίζεται ἀπάνω στὸ βουνό. Γιὰ τοῦτο ἔλεγα : "Ἄς πᾶμε πρὸς τὸ βουνὸ καὶ πρὸς τὸν οὐρανόν".

ΟΛΟΙ. Ὡ! πές το ἀκόμα.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ἀλλοίμονο! Ἐπῆγα. Ἡ σκέψη μου ἀνέβηκε στήν κορφὴ τοῦ βουνοῦ. Ὁ οὐρανὸς δὲν εὐρίσκετο ἐκεῖ.

ΓΙΕΤΑΣ. Τὸ γνωρίζω. Ὁ ὀρίζοντας καὶ ἡ ἐλπίδα ὑποχωροῦν ὅσο προχωρεῖ κανεῖς.

ΑΓΝΗ. Ἀκούσετε τοὺς χριστιανούς. Ἐλάτε μαζί μας. Ἐμεῖς ξέρομε τὸ δρόμο ὅπου ὁ οὐρανὸς δὲν ὑποχωρεῖ ποτέ.

ΣΩΣΤΡΑΤΗ. Μίλησε λοιπόν, χριστιανί.

ΠΟΛΛΟΙ. Μίλησε, μίλησε, χριστιανί.

ΑΓΝΗ. Οἱ ἄνθρωποι εἶνε ἀδελφοί. Ὁ Θεὸς -- μὰ ποῦ δὲ λέγεται καθόλου Δίας -- εἶναι ὁ πατέρας ὅλων. Τὰ παιδιὰ του τὰ ἀγαπᾷ τὸ ἴδιο ὄλα, καὶ τὰ θέλει ἴσα. Δὲ θέλει νὰ ὑπάρχουν ἀνάμεσα μας οὔτε κύριοι οὔτε σκλάβοι.

ΤΥΝΔΑΡΟΣ. Τότε γιατί ὑπάρχουν;

ΑΓΝΗ. Γιατί δὲν ἀγαποῦμε τὸν Θεό· γιατί δὲν ἀγαπιούμαστε ἀναμεταξύ μας.

ΓΙΕΤΑΣ. Ἀλλὰ ἀφοῦ ἡ ἀγάπη εἶναι ἓνα βάζο χρυσό, ποῦ σφυρίζουν τὰ φεῖδια τοῦ μίσους;...

ΑΓΝΗ. Ὅχι ἡ ἀγάπη τῶν χριστιανῶν, ὁ Θεὸς μας θὰ δώση ἄπειρες καὶ αἰώνιες χαρὲς σ' ἐκείνους ποῦ ὑποφέρουν καὶ πιστεύουν σ' αὐτόν.

ΠΟΛΛΟΙ. Μίλησε, μίλησε, Ἀγνή.

ΑΓΝΗ (μὲ τόνο πειθ. ἐκστατικό). Ἀλλὰ θὰ παραδώση σὲ αἰώνια καὶ ἄπειρα βάσανα τοὺς κακοὺς καὶ ὄλους ἐκείνους ποῦ χαίρουνται στὸν κόσμον αὐτόν.

ΓΙΕΤΑΣ. Βλέπεις καλὰ πῶς στήν ἀγάπη σου ὑπάρχει μῖσος.

ΤΥΝΔΑΡΟΣ. Οἱ δυνατοὶ καὶ οἱ εὐτυχημένοι εἶναι οἱ εὐνοούμενοι τῶν θεῶν. Ἀλλοίως ἀπὸ ποῦ θὰ εἶχαν τὴ δύναμή τους καὶ τὴν εὐτυχία τους; Αὐτὴ ἡ χριστιανὴ λέγει τῆς ποιδ. παραξενὲς τρέλλες.

ΑΓΝΗ. Ὅμιλῶ τὴ γλῶσσα τῆς σοφίας. Ὁ Ἰσοῦς τῆς Ναζαρετ ἤρθε γιὰ νὰ σώσῃ τοὺς ἀδύνατους. Ἡ βασιλεία του δὲν ἦταν αὐτοῦ τοῦ κόσμου. Δυστυχία σ' ἐκείνους ποῦ ἡ βασιλεία τους εἶναι ἐδῶ κάτω.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ (μὲ φωνὴ σκληρή). Ὅλες ἡ βασιλεῖες βρίσκονται σ' αὐτόν τὸν κόσμον.

ΑΓΝΗ. (στὸν Στάλαγμο). Σὺ, εἶσαι καλὸς γιὰ τοὺς ἄλλους ὄλους, σὰ νᾶσουνα χριστιανός. Μαζὺ μου ὁμως, εἶναι λίγος καιρὸς, ποῦ εἶσαι κακός. Γιατί;

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Γιατὶ ἡ κοιλιὰ σου εἶναι γεμάτη. Γιατὶ φέρνει μέσα σου ἓνα δλόκληρο μέλλον σκλαβιάς. Πίστεψέ με. Μόλις τὸ παιδί ἀντικρύσει τὸ φῶς, μὲ εὐλαβητικὰ μητρικὰ χέρια, πνίξε το. Ἡ ἀγάπη σου, ἔτσι θὰ τὸ ἀπαλλάξῃ καθὼς καὶ πολλοὺς ἄλλους, ὄλους ἐκείνους ποῦ θὰ γεννηθοῦν ἀπ' αὐτό, ἀπὸ τοὺς πόνους καὶ τῆς ντροπῆς τῆς δουλικῆς ζωῆς.

ΑΓΝΗ. Τὸ παιδί μου δὲ θᾶναι σκλάβος.

ΣΩΣΤΡΑΤΗ. Γιατί;

ΑΓΝΗ. Τὸ ἡλιοβασίλεμα εἶναι πάντα σκοτεινό, σκεπασμένο ἀπὸ σύγνεφα καὶ κακὰ πνεύματα. Μὰ τὸ χάραμα ξεδιαλύνει καὶ

φανερόναι τὴ λαμπρότητα τῆς Ἀνατολῆς. Τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Ἰσοῦ τῆς Ναζαρετ εἶναι ἕνα φῶς ποῦ ἀνεβαίνει καὶ ἀπλώνεται. Σὲ λίγο ὁ ἥλιος θὰ λάμψη γιὰ ὅλους. Σὲ λίγο ὁ κόσμος θὰ γείνη Χριστιανικός.

ΠΑΛΙΝΟΥΡΟΣ. Ποτές.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ (τὸ βλέμμα ἀπόκοσμο). Ὅ,τι λέγει ἡ χριστιανὴ καὶ ἔχει σχέση μετὰ τὸ μέλλον εἶναι πραγματικό. Τὸ βλέπω.

ΑΓΝΗ (χαρούμενη). Τότες θὰ βλέπῃς νὰ πλημμυρίζῃ ἡ εὐτυχία τῆ γῆ, ὅπως τὴν ἡμέρα μᾶς πλημμυρίζῃ τὸ φῶς.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Περιμένε. Κάνε μου τὴ χάρη νὰ σιωπήσῃς γιὰ λίγο. Ἄφισε νὰ σκορπισθῇ ἀργὰ κάτω ἀπὸ τὴ συγκινημένη μου θέληση ἡ ἀπόμακρη ὁμίχλη. Ἄφισε. Ἀρχίζω νὰ διακρίνω τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ σου.

ΑΓΝΗ. Ἐχῶ τὴ βεβαιότητα ὅτι ἡ ζωὴ του εἶν' εὐτυχισμένη.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Εἶναι ὅμοια μετὰ τὴ δική μας. Μόνο ὁ θάνατός του εἶναι μιὰ χαρούμενη ἀπάτη.

ΑΓΝΗ. Μὲ τί τρόπο πεθαίνει;

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Πεθαίνει σὺν τῷ Θεῷ σου, ἀπάνω σ' ἕνα σταυρό.

ΑΓΝΗ (σὲ ἔκταση). Σὺν τὸν Θεὸ μου.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Μιλεῖ ὄντας στὴν ἑξαψη δὲν ξέρω ποιᾶς μέθης. Ἄκουώ μάλιστα μερικὰ ἀπὸ τὰ παραλογοσιμμένα λόγια του. «Ὁ θάνατός μου κάνει τὴν σωτηρία μου! Ὁ θάνατός μου συντελεῖ στὴ σωτηρία τοῦ κόσμου!»

ΑΓΝΗ. Ὁ παίδι μου, ὦ δοξασμένε μάρτυρα, εὐτυχισμένοι οἱ λαγόνες ποῦ σὲ βαστοῦν. Θὰ γείνης αἰτία νὰ ἔλθῃ μιὰ ὥρα ἀρχήτερα ὁ θρίαμβος τοῦ Χριστοῦ. Θὰ γείνης αἰτία νὰ γείνη μιὰ ὥρα ἀρχήτερα ἡ ἀπολύτρωση τῶν ἀδελφῶν σου.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Σιωπή... Διακρίνω περὶ ἀλαργινοὺς καιροὺς... Τί παράξενα καὶ τερατώδη πράγματα! Πράγματα τόσο τρελλὰ ὅσο καὶ οἱ ἄνθρωποι! Ἐμπρὸς ἀπὸ τὸν στρατὸν ἑνὸς καίσαρος ποῦ πηγαινέει νὰ πολεμήσῃ ἕναν ἄλλον καίσαρα, προχωρεῖ ἕνας σταυρὸς ἀπὸ φῶς.

ΤΥΝΔΑΡΟΣ. Τί λέγει;

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Μὲ τὸ ἐπαίχοντο σημάδι, ἐκεῖνος ποῦ ἀκλουθᾷ τὸ σταυρὸ εἶνε ὁ νικητὴς καὶ νὰ ποῦ ὁ καίσαρ γίνεται χριστιανός.

ΑΓΝΗ. Δόξα στὸ Θεό. Ἐνας Καῖσαρ χριστιανός! Δόξα στὸ Θεό! Σκλάβοι περὶ δὲν ὑπάρχουν!

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Βλέπω πάντα νὰ σκύβουν κεφάλια κάτω ἀπὸ χέρια ποῦ προστάζουν καὶ φοβερίζουν.

ΑΓΝΗ. Δὲν δίνεις καιρὸ νὰ δράσῃ ὁ Χριστιανὸς Καῖσαρ. Παρατήρησε λίγο μακρότερα. Βέβαια θὰ λυτρώσῃ τοὺς ἀδελφούς του.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ὁ Χριστιανὸς Καῖσαρ κανένα δὲν ἐλευθερώνει. Τὰ παιδιά τῶν ἐγγονῶν τοῦ παιδιοῦ σου μένουν σκλάβοι.

ΣΩΣΤΡΑΤΗ. Οἱ χριστιανοὶ συχνὰ μιλοῦν ἐνάντια τοῦ φόνου καὶ ἐνάντια τοῦ πόλεμου. Ὁ Χριστιανὸς Καῖσαρ θὰ πάψῃ τοὺς πολέμους τοῦλάχιστο.

ΑΓΝΗ. Στὸν Χριστιανικὸ κόσμον δὲν θὰ ὑπάρχουν περὶ στρατιῶτες. Κανένας δὲ θὰ σύρῃ τὸ σπαθί του, κανεὶς δὲ θὰ χαθῇ ἀπὸ σπαθί.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ὁ Χριστιανὸς Καῖσαρ εἶναι ἕνας μεγάλος καὶ σκληρὸς πολεμιστῆς.

ΑΓΝΗ. Ἄν ὅλα αὐτὰ ποῦ λὲς εἶν' ἀληθινά, δὲ λὲς ἄλλο ἀπὸ τὰ κακουργήματα ἑνὸς ἀνθρώπου. Εἶμαι βέβαια ὅμως πὼς ὑστερα ἀπ' αὐτόν, οἱ ἀδελφοί μου θὰ καταργήσουν τὸν πόλεμο καὶ τὴ σκλαβιά.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ὑστερα ἀπ' αὐτόν βλέπω τοὺς χριστιανοὺς νὰ ἀληλοσκοτώνονται.

ΣΩΣΤΡΑΤΗ. Καὶ ὅμως αὐτοὶ ἀγαπιοῦνται ἀναμεταξύ τους.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Οἱ χριστιανοὶ θὰ ἀγαπιοῦνται ἀναμεταξύ τους ὅσο θὰ εἶνε ἀδύνατοι καὶ κατατρεγμένοι. Θὰ σπαράζονται ὅμως ἐξ αἰτίας τοῦ Χριστοῦ τοὺς μόλις θὰ γενοῦνε κύριοι.

ΑΓΝΗ. Λὲς ψέματα. Ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ὁ Χριστὸς εἶναι γιὰ πολλὴν καιρὸ μιὰ πηγὴ ἀγάπης καὶ εἰρήνης. Μὰ βλέπω τὴν ταραχὴ τῶν ἀνθρώπων σιγὰ σιγὰ νὰ θολώνη τὴν καθάρια πηγὴ καὶ νὰ τὴν κἀνὴ πηγὴ μίσους. Μερικοὶ χριστιανοὶ λέγουν πὼς ὁ Ναζωραῖος εἶναι καθαντὸ Θεός. Ἄλλοι πάλι τὸν διακηρύττουνε ἰσόθεο. Βλέπω καὶ ἀκούω μαλώματα, σκοτισμένα λόγια ποῦ σκονιάφτουν ὅπως ἡ νυχτερίδες στὸ σκοτάδι. Βλέπω δαρσίματα, κι' ἐπειτα μεγάλους καὶ μακρόχρονους πόλεμους.

ΤΥΝΔΑΡΟΣ. Κύταξε ὅσο μακρύτερα θέλεις. Πάντα θὰ ὑπάρχουν πόλεμοι, πάντα θὰ ὑπάρχουν σκλάβοι.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ (μὲ ἕνα κίνημα τοῦ ἐπιβάλει σιωπῆ). Βλέπω ἕναν παράξενο ναό. Μιὰ ἀρχιτεκτονικὴ τρέλλας ἔχει στήσει ἐτοιμόροπους θόλους, ποῦ ὅμως δὲν πέφτουνε. Ἐνα εἶδος πολῦτιμου πατητηριοῦ ὑψώνεται ψηλότερα ἀπὸ τὰ κεφάλια τῶν ἀνθρώπων ποῦ εἶναι μαζεμένοι ἐκεῖ. Μέσα σ' αὐτὸ στέκεται ἕνας παπᾶς καὶ μιλά.

ΑΓΝΗ. Ἐνας χριστιανὸς παπᾶς;

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ναι, ἕνας χριστιανὸς παπᾶς.

ΑΓΝΗ. Τί λέγει; ὦ! προσπάθησε νὰ τὸν ἀκούσης.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Προσμένετε.... προσμένετε.... Νομίζω, πὼς ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς αἰῶνες μερικὰ ἀπὸ τὰ λόγια του φτάνουν ὡς ἐμὲ μισοσβυσμένα. «Ἀδερφοί μου, λέγει, πανηγυρίζουμε σήμερα μὲ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ τὴν ἀνάσταση τῆς ἀνθρωπότητας. Χάρις στὸν γλυκὸ μας κύριο δὲν ὑπάρχουν πειὰ σκλάβοι».

ΑΓΝΗ. Δόξα στὸ Θεὸ ποῦ εἶναι στὰ ὕψη τῶν οὐρανῶν.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Αὐτὰ γίνονται σὲ ἀλαργινὴν ἐποχὴ... πολλὴ, πολλὴ ἀλαργινὴ. Καὶ ὅμως ἀνάμεσα σ' ὅλο αὐτὸ τὸ πλῆθος ποῦ βρίσκεται ἐκεῖ κι' ἀκούει διακρίνω καὶ μερικοὺς μακρουνοὺς ἀπόγονους τῆς Χριστιανῆς.

ΑΓΝΗ. Εἶναι εὐτυχησμένοι ἀνάμεσα στοὺς ἀδερφοὺς τους, εἶναι ἴσοι μὲ τοὺς ἀδερφοὺς τους.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Περιπατῶντας τρέμουν κάτω ἀπὸ τὰ κουρέλια τους· μὰ μερικοὶ ἀπ' τοὺς ἀδερφοὺς τους λυγίζουν κάτω ἀπὸ τὰ φορέματά τους ποῦ τὰ βαραίνουν τὸ χρυσάφι καὶ τὰ πολῦτιμα πετραῖδια. Κι' ἐνῶ αὐτοὶ εἶναι ἀδύνατοι, γλωμιασμένοι καὶ τρέμουν ἀπὸ τὴν πείνα καὶ τὸ κρύο, πολλοὶ ἄλλοι ἀπὸ τοὺς ἀδερφοὺς τους εἶναι ἄρρωστοι ἀπ' τὴν πολυφαγία.

ΑΓΝΗ. Δὲν μᾶς φανερώνεις ἓνα κόσμον χριστιανικό.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Φανερώνω ἓναν κόσμον ποῦ θέλει νὰ λέγεται χριστιανικός.

ΑΓΝΗ. Τότε τὰ παιδιά μου ζοῦν ἐλεύτερα.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Τὰ παιδιά σου εἶναι ὑποδουλωμένα στοὺς παπάδες.

Ἐπὶ τὸ πανύψηλο πατητήριον ὁ ἀρχηγὸς τῶν παπάδων αὐτῶν τοὺς μιλά.

ΑΓΝΗ. Δὲς ψέματα. Οἱ Χριστιανοὶ παπάδες εἶναι ἐλευθερωτές.

Πῶς εἶναι δυνατὸ νᾶχουν σκλάβους.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν παπάδων λέγει: «Ἐφ' οὗ καταλύσαμε τὴν σκλαβιά, δὲν εἶστε διόλου σκλάβοι μας. Ἄνῃκετε — ὅπως τὰ δέντρα ποῦ θᾶταν κακοῦργημα νὰ τὰ ξεριζώσωμε — στὴ γῆς ποῦ μᾶς ἀνῃκει.

ΤΥΝΔΑΡΟΣ. Ὡ τὸν ἐλαϊνὸ σοφιστὴ!

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ὡ γυναῖκα, ἄκουσε ὅ,τι θὰ σοῦ πῶ... βλέπω ἓνα μουντροῦμι... Περίμενε... Τὰ βλέμματά μου δυσκολεύονται νὰ διαπεράσουν τὸ σκοτάδι τοῦ ποῦ μόνο τὸ τρεμάμενον φῶς ἐνὸς κεριοῦ τὸ φωτίζει. Ἐνα ἀπὸ τὰ ἀλαργινὰ παιδιά σου εἶναι ξαπλωμένο ἐκεῖ μέσα καὶ σκυμένοι παπάδες τοῦ κάνουν ἓνα σωρὸ ἐρωτήματα ἐνῶ μαζὺ τὸ βασανίζουν.

ΑΓΝΗ (μὲ φρίκη). Ποιὸ ἀποτρόπαιο κακοῦργημα ἔκανε γιὰ νὰ τὸ βασανίζουν καὶ αὐτοὶ οἱ παπάδες ποῦ εἶναι τόσο σπλαχνικοὶ;

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ἀρνήθηκε νὰ γονατίσῃ ἔμπρὸς σ' ἓνα κακοῦργο καὶ δυνατὸ παπᾶ, τὴ στιγμή ποῦ ὁ παπᾶς αὐτὸς ἐσήκωσε τὸ χέρι σὲ κίνημα ποῦ ἐσήμαινε «Γονάτισε».

ΣΩΣΤΡΑΤΗ. Παρατήρησε μακρότερα. Χωρὶς ἀμφιβολία ἡ λευτεριά καὶ ἡ εὐτυχία βρίσκονται μακρότερα.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Μακρότερα... Ὑστερα ἀπὸ μερικοὺς αἰῶνες. (Δείχνοντας περιφρονητικὰ τὴν Ἄγνη). Τὰ παιδιά τῆς χριστιανῆς αὐτῆς εἶναι τεχνίτες... Τί παραξένο χάος ὁ κόσμος μέσα σὶὸν ὁποῖον ὑποφέρουν. Σὲ μιὰν ἀγορὰ ἓνας ἄνθρωπος μιλά. Φωνάζει: «Πολίτες, ἄς πανηγυρίσωμε σήμερα τὴν ἐπέτειον τῆς μεγάλης καὶ ὀριστικῆς νίκης ποῦ ἔκανε νὰ μὴν ὑπάρχουν πειὰ οὔτε σκλάβοι τῶν εὐγενῶν, οὔτε σκλάβοι τῶν παπάδων. Ἐκατὸ χρόνια συμπληρωθῆκανε ποῦ ὁ λαὸς ἀπέκτησε τὴν ἀπολύτρωσίν του!»

ΣΩΣΤΡΑΤΗ. Ὡ χαρά... Πές μας, πές μας γιὰ τὴν εὐτυχισμένην αὐτὴν ἐποχὴ.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Τρελλὴ ἐποχὴ! Τὰ μάτια μου βλέπουν. Τὰ αὐτιά μου ἀκούουν. Τὸ μυαλό μου δὲ μπορεῖ νὰ τὰ πιστέψῃ. Πῶς μπορεῖ κανεὶς νὰ παραδεχθῇ μιὰ τέτοιαν παραφροσύνην τῶν ἀνθρώπων; Καὶ ἡ τρέλλα τῶν ἄγνωστων μηχανῶν ποῦ τόσο ἀπὸ τὸ γιγάντιον σχῆμα τους, ὅσο ἀπὸ τὴν ἀσκήμια καὶ τὸ μούγκρισμα καὶ τὸ τρέξιμον ποῦ κάνουν ὅταν κινιοῦνται, μοιάζουν δὲν ξέρω κι' ἐγὼ μὲ ποιά τέρατα!...

ΠΑΛΙΝΟΥΡΟΣ. Τί λέγει;

ΟΛΟΙ. Ἄς ἀκούσωμε. Ἄς ἀκούσωμε.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Οἱ τεχνίτες δὲ δουλεύουν πειὰ οὔτε στὸ σπίτι τους μὰ οὔτε σὲ συνειδησμένα σπίτια. Μαζεύονται πολλοὶ μαζὺ μέσα στοὺς σταύλους ποῦ φυλάγονται τὰ πελώρια αὐτὰ μηχανήματα ποῦ εἶναι σχεδὸν ζωντανὰ καὶ κινιοῦνται σχεδὸν μόνα τους. Γύρω στῆς φαν-

τασιώδικες μηχανές, οι εργατές με αγωνία καρτερούν τη στιγμή που πρέπει να της γγίξουν για να κανονίσουν τη δουλειά. Κάποτες το μηχανήμα παθαίνει παροξυσμούς ανέλπιστας. Τότε άρπάζει τον εργατή τον σέρνει και τον σκοτώνει. Τα μεγάλα μετάλλινα χτήνη, χροστίζουν πολύ. Κανείς τεχνίτης δέν μπορεί να τ' άγοράση.

ΠΑΛΙΝΟΥΡΟΣ. Άδύνατο να βαστάξη αυτός ό βραχνάς!

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ό κύριος τών μηχανών ύποχρεώνει τους εργατές του να δουλεύουν και δέν τους τρέφει. Για να μñ πεθάνουν δόλοτελα από την πείνα τους δίνει λίγα χρήματα.

ΣΩΣΤΡΑΤΗ. Και όταν τύχη να φύγουν από τον κακό αυτόν κύριο χωρίς άμφιβολία οι στρατιώτες θα τους γυρίζουν πίσω με τη βία;

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Άγνή, άκούω τον κύριο να μιλά σ' ένα άπ' τα παιδιά σου, ένα γέροντα. «Φύγε άπ' έδω, του λέγει, φύγε.» Μά ό εργατής πέφτει στα γόνατά του. «Θέλεις να πεθάνω από την πείνα; Σπλαχνίσου, άν όχι έμένα, τουλάχιστο την γυναίκα μου και τα παιδιά μου.

ΣΩΣΤΡΑΤΗ. Και τί άπαντά ό κύριος τών μηχανών;

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ό κύριος τών μηχανών διώχνει τον γέροντα που φεύγει άπελπισμένος. Άκούω το παιδί της Άγνης μέσα στους λυγμούς του να μουρμουρίζει: «Άλλοτες οι κύριοι έτρεφαν τους σκλάβους τους!..» Και δάκρυα γεμίζουν το πρόσωπο του γιατί ή τύχη μας του φαίνεται ζηλευτή.

ΑΓΝΗ. Οι άδερφοί του δέν τον αγαπών λοιπόν διόλου; Δέν τον βοηθούν;

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Τόν βλέπω ν' άπλώνη το χέρι στους διαβάτες και κλαίοντας να ζητά μιá πεντάρα. Ζητά και από ένα παπá.

ΑΓΝΗ. Ω χαρά! έσώθηκε!

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ό παπás φωνάζει ένα ραβδούχο που σέρνει το παιδί σου στη φυλακή.

ΑΓΝΗ. Πώς να σε πιστέψω; Πλάθεις καιρούς, που είναι αδύνατο να υπάρξουν. Ποτές δέ θα βάλουν στη φυλακή ένα δυστυχισμένο επειδή έζήτησε να τον σπλαχνισθούν οι άδερφοί του.

ΣΩΣΤΡΑΤΗ (στον Στάλαγο). Κύτταξε πειό πέρα από τον φριχτόν αυτόν κορμιο. Είναι ανάγκη στο τέλος το φώς να διαδεχθή το σκοτάδι. Παρατήρησε έως ότου διακρίνεις το χάραμα της λευτεριάς.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Πολλές φορές έπίστεψα ότι διέκρινα το χάραμα. Πάντοτε ή λάμπες του ήσαν πειό ματωμένες και από το βασίλειμα του ήλιου άπάνω σε θάλασσα που προσμένει τη θύελλα. Και έσβυναν άμέσως... Νά αίμα και πάλι... ώ! πόσο αίμα! και κραυγές πόνου και κραυγές λύσσης, και κραυγές θριάμβου και κραυγές χαράς και δυνατές έπευφημίες: «Είμαστε έλευτέροι! είμαστε έλευτέροι!...» Κύλα γρήγορα αίματινε ποταμέ και σ' σκοτεινέ άτιμέ της αναθυμιάσης που σηκώνεσαι στο πέρασμα του, σκορπίσου. Τα μάτια μου θέλουν να ιδούν, άν πίσω από σás, ή γής θα γείνει γόνιμη στο τέλος.

Μακρού σιωπή.

(Ό Στάλαγμος πέφτει σ' ένα σακμί και βυθίζει το κεφάλι του στα χέρια του. Λυγμοί τόν τρανιάζουν).

ΣΩΣΤΡΑΤΗ. Κλαίς Στάλαγμε;

ΠΑΛΙΝΟΥΡΟΣ. Τί μπόρεσες νά δῆς φριχτότερο ;

ΟΛΟΙ. Τί εἶδες ; Τί εἶδες ;

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ (σηκώνεται). Ἄλλοίμονο ! ἄλλοίμονο ! χίλιες φορές ἄλλοίμονο ! Λένε ἀκόμα— πόσο θά κρατήσῃ αὐτὴ ἡ ψευτιά ; — πῶς τώρα ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἐλεύθεροι. Μὰ τὰ παιδιὰ σου, ὦ γυναικί, εἶναι πάντα σκλάβοι. Καὶ τὸ καινούργιο χάος τὰ συντρίβει καὶ ἡ ἄλυσίδες τους εἶναι ἀπὸ βαρύτερο μέταλλο.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΟΙ ΣΚΛΑΒΟΙ, Ο ΕΥΔΟΞΟΣ

(Τὴ στιγμὴ ποῦ ὁ Στάλαγμος ἔλεγε : « Ἄλλοίμονο ! ἄλλοίμονο ! » μπῆκε ὁ Εὐδοξος καὶ ἔκανε σημάδι στοὺς ἄλλους σκλάβους νά μὴ σαλέψουν ἀπ' τὴ θέση τους καὶ νά κρατήσουν σιωπὴ. Ὁ Εὐδοξος βάζει τὸ χέρι του ἀπάνω στὸν ὄμο τοῦ Στάλαγμου. Ὁλοὶ οἱ σκλάβοι σηκώνονται γιὰ νά δεῖξουν σεβασμό. Ὁ Στάλαγμος στρέφει καὶ βλέπει τὸ νεανικὸ μὰ καὶ πονηρὸ καὶ ψυχρὸ πρόσωπο τοῦ κυρίου του. Ἐνα μεγάλο μῖσος λάμπει στὰ μάτια τοῦ γέροντος σκλάβου).

ΕΥΔΟΞΟΣ. Ἡσύχασε καλὲ γέροντα καὶ μὴ θρηναῖς κανενὸς τὴν τύχη. Ἡ ἂν προτιμᾷς θρηήνησε τὴν τύχη ὄλων τῶν θνητῶν. Ὅλοι τους εἶναι σκλάβοι.

ΣΩΣΤΡΑΤΗ. Οἱ κύριοι...

ΕΥΔΟΞΟΣ. Μόνον οἱ θεοί, κι' ἂν ὑπάρχουν, εἶναι κύριοι. Μόνον αὐτοὶ εἶναι ἀπολυτρωμένοι ἀπὸ τῆς πραγματικῆς καὶ βαθεῖας δουλειῆς : τὴν ἀρρώστεια, τὸν θάνατο, τὸ φόβο. Θυμῆσου Σωστράτη. Τὴ νύχτα ἐνόμισα ὅτι ἤμουνα ἀρρωστος. Τὸ σκοτάδι μ' εἶχε κατατρομάξει. Ἐνόμισα πῶς θά πέθαινα. Ἐκάλεσα σὲ βοήθεια. Σὰς ἐφώναξα. « Φῶς ! φέρετε φῶς ! ». Ὅλοι μαζὺ ἤρθατε φέροντας φῶτα. Μὰ ἐφοβήθηκα τῆς λάμπης ποῦ προχωροῦσαν καὶ τῆς σκιῆς ποῦ ἐχάνονταν. Ἐφοβήθηκα τὸ μεγάλο κυματισμὸ τῶν σκιῶν καὶ τὸ τρεμουλιασμά τῶν λάμπων. Εἶμαι ἓνας σκλάβος τοῦ φόβου. Εἶμαι σκλάβος τῆς ἀρρώστειας, ἄλλοίμονο, καὶ τοῦ ἀναπόφευχτου θανάτου.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Μόνον τῆς δειλίας σου εἶσαι σκλάβος.

ΕΥΔΟΞΟΣ (κάνοντας ὅτι δὲν τὸν ἀκούει). Ἡ Αἰμίλια μοῦ κλέβει τὸ ἀγαθὸ ποῦ τῶχῳ ἀνώτερο ἀπὸ κἀθε ἄλλο. Δίνει ἓνα μέρος τῶν φιλιῶν ποῦ μοῦ τὰ χρωστᾷ ὅλα ὄχι μόνο σ' ἐλεύθερους μὰ χωρὶς ἀμβρολία καὶ σὲ μερικοὺς ἀπὸ σᾶς. Εἶμαι ἓνας φτωχὸς σκλάβος τοῦ ἔρωτα καὶ ὀλοένα ἔχω πειδὸ δουλικὰ τὴν ἀνάγκη τοῦ ἀτιμοῦ φιλιῶν της.

ΑΓΝΗ (κάνοντας ἓνα βῆμα στὸν Εὐδοξο). Πίστεψε στὸ Χριστό. Πίστεψε στὸν λυτρωτὴ ποῦ σπάζει ὅλες τῆς ἄλυσίδες. Πάνει τὰ πάθη, γιαιτρεύει τοὺς πυρετοὺς, σκορπᾷ τοὺς τρόμους καὶ τὰ σκοτάδια, σπάζει τὸ κεντρί τοῦ θανάτου.

ΕΥΔΟΞΟΣ. Τὴ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ τὴν ἐμελέτησα γιὰτὶ μ' ἐνδιαφέρει πολὺ νά μαθαίνω τῆς διάφορες διδασκαλίες. Μὰ ἡ ἀνία μου, ποῦ διψᾷ γιὰ ὅλες τῆς γνώσεις, δὲν ἱκανοπιέται σὲ καμιάν.

ΑΓΝΗ. Ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ δὲν μοιάζει τῆς ἄλλης. Εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς...

ΕΥΔΟΞΟΣ. (σηκώνοντας τοὺς ὄμους). Ὁ Χριστὸς σου ἦταν πειότερο σκλάβος τοῦ ἔρωτα.

ΑΓΝΗ. Ὡ τρέλλα καὶ βλαστήμια!

ΕΥΔΟΞΟΣ. Ἀγάπησε ὅλους τοὺς ἀνθρώπους—παράλογη ἀγάπη καὶ χωρὶς ὀμορφιά—ὥστε καὶ νὰ πεθάνῃ γι' αὐτοὺς. Αὐτὸ τουλάχιστο λένε οἱ ἀδερφοί σου.

ΑΓΝΗ. Ναὶ εἶναι ἀλήθεια... Τότες νοιώσε...

ΕΥΔΟΞΟΣ. Καὶ ὅσοι πιστεύουν στὸ Ναζωραῖο πεθαίνουν γιὰ νὰ τὸν δοξάσουν. Ὁρισμένα δὲ θὰ πέθονα γιὰ τὴ δόξα τῆς Αἰμιλίας. Εἶμαι λιγότερο σκλάβος ἀπὸ ἓνα χριστιανό.

ΑΓΝΗ. Ποῦ θὰ μπορέσῃ κανεὶς ναῖρῃ τὴν ἐλευθεριά ἂν ὄχι στὴν εὐγένεια τῆς ἀγάπης;

ΕΥΔΟΞΟΣ (στὸν Στάλαγμο). Παρηγορήσου σὺ ἂν δὲν ξεφεύγῃς ἀπὸ ἓνα ζυγὸ ποῦ βαραίνει ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Εἶναι σκλάβοι ποῦ τοὺς συμπονῶ. Μὰ σὺ εἶσαι ὁ θεληματικὸς σκλάβος ποῦ περιφρονῶ. Ἄχ! πόσο ἐλεύθερο νοιώθω τὸν ἑαυτό μου ὅταν συγκρίνομαι μαζί σου.

ΕΥΔΟΞΟΣ (χαμογελόντας). Φτωχὸ μυαλὸ χωρὶς ἰσορροπία. Ἀπὸ τὴν μιὰν ἄκρη πέφτεις στὴν ἄλλη. Μόλις ὁ καλόγνωμος Κύριος σου ὁμολογήσῃ πῶς εἶναι ἴσος σου, τότες λὲς πῶς εἶσαι ἀνώτερος του.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Γιὰ μὲ ἡ Αἰμιλία εἶναι ἀδιάφορη.

ΕΥΔΟΞΟΣ. Στὴν ἡλικία σου! Τὸ πιστεύω!

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Δὲν φοβοῦμαι οὔτε τοὺς πόνους, οὔτε τὸ θάνατο.

Ἄπὸ τὸ ὕψος τοῦ θάρρους μου, περιφρονῶ τὸν Εὐδοξο σκλάβο τῶν ταπεινότερων παιδῶν, σκλάβο τοῦ φόβου καὶ τοῦ θανάτου.

ΕΥΔΟΞΟΣ. Ἡ καλωσύνη μου εἶναι ἄπειρη. Ξεπέρασες ὅμως τὰ ὄρια τῆς. (στὸν Παλίνουρο) Πήγαινε νὰ φωνάξῃς τὸν μαστιγωτὴ: Τὸ μαστίγωμα θὰ ἐλαττώσῃ τὴν ἐπαρση τοῦ ἀδθάδῃ αὐτοῦ.

(Ὁ Παλίνουρος κάνει ἓνα βῆμα πρὸς τὴν πόρτα ὁ Γιέτας τὸν κρατᾷ ἀπὸ τὸ μπράτσο).

ΓΙΕΤΑΣ. Θὰ φανῆς τόσο ἀναντρος;

ΠΑΛΙΝΟΥΡΟΣ. Προτιμῶ νὰ δοθοῦν στὴ ράχι του παρὰ στὴ δική μου.

ΓΙΕΤΑΣ. Ἄν προσπαθῆσῃς νὰ μοῦ ξεφύγῃς θὰ σὲ σκοτώσω μὲ τὴ γροθιά μου.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ (στὸν Εὐδοξο). Φαντάζεσαι πῶς τὰ μαστιγώματα θὰ μ' ἐμποδίσουν νὰ σὲ περιφρονῶ καὶ νὰ σὲ μισῶ. Ἀλλὰ πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ἐδῶ δὲ νοιώθουν ἄλλο ἀπὸ τὰ υἱικὰ πράγματα. Τὸ θέαμα θάταν ἄσχημο γιὰ τὰ φτωχὰ τους μάτια καὶ ταπεινωτικὸ γιὰ τὴν καρδιά τους ποῦ εἶναι ὅμοια μὲ τὴ δική σου. Τὰ χτυπήματά σου αὐτὰ δὲ θὰ ἐλαττώσουν τὴν ἐσωτερὴ μου ἐλευθερία. Γιὰ μερικὸς τυφλοὺς ποῦ νομίζουν ὅτι βλέπουν θάκαμαν πειὸ βαρεῖες τῆς ἀλυσίδες, ποῦ καὶ τώρα ἀκόμα εἶναι βαρεῖες. Δὲν ἔχω τὴν ἀφέλεια νὰ διδάσκω στοὺς χυδαίους — κύριους ἢ σκλάβους — τῆς ἀτράνταχτες ὀμορφιῆς ποῦ στήνουν στὴ ψυχὴ μου ἓναν Ὀλυμπο. Νὰ ἓνα μάθημα ποῦ ἴσως νὰ εἶναι κατάλληλο γι' αὐτοὺς.

(Ὁ Στάλαγμος ἀρπάζει ἀπότομα τὸν Εὐδοξο ἀπὸ τὸ λαιμὸ καὶ τὸν πνίγει. Ὁ Γιέτας, ὁ Παλίνουρος ποῦ ὁ Γιέτας κρατᾷ πάντα ἀπὸ τὸ μπράτσο καὶ ἡ Ἄγνη βλέπουν ὁ καθένας μὲ διαφορετικὴν ἔκφραση. Οἱ ἄλλοι σκλάβοι χάνονται ἀπὸ τῆς ἄλλης πόρτες).

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ, ΓΙΕΤΑΣ, ΠΑΛΙΝΟΥΡΟΣ, ΑΓΝΗ, ΕΥΔΟΞΟΣ (νεκρός).

(Ὁ Στάλαγμος ποῦ εἶχε σκύψει ἀκολουθώντας στὸ πείσιμο τὸν τὸ σῶμα τοῦ Εὐδοξοῦ, σηκώνεται σκουπίζοντας τὸ μέτωπό του.

ΑΓΝΗ. Εἶναι γραμμένο : «Οὐ φρονεῦσεις».

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ὁ κύριος κλέβει ἀπὸ τὸν σκλάβο ἐκεῖνο ποῦ μόνο του δίνει στὴ ζωὴ μίαν ἀξία. Ἄν καὶ σκοτωμένος, ὁ κύριος μένει ὁ ἀληθινὸς φωνηᾶς. Ἡ ἐπανάστασι μου εἶναι κόρη τῆς σκλαβιάς μου καὶ ὁ θάνατος τοῦ Εὐδοξοῦ εἶναι τὸ ἔργο τοῦ Εὐδοξοῦ.

ΑΓΝΗ. Ἡ μετάνοια πλένει τὸ ἔγκλημα. Μετάνοιωσε.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ὁ κύριος μένει πάντα ἐκεῖνος ποῦ πρόσβαλε πρῶτος. Ὁ σκλάβος μ' ὅτι κακὸ κι' ἂν κἀνὴ τοῦ κυρίου του μένει πάντα ἕνας ἐπεικῆς κριτῆς. Ὅλα τὰ κακουργήματα τῆς τυραννίας ἢ τῆς σκλαβιάς εἶναι τὸ ἔργο τοῦ κυρίου, καὶ ὁ σκλάβος ποτὲ δὲν εἶναι ἀπέναντί του ἔνοχος.

ΑΓΝΗ. Δὲ θέλεις νὰ μετανοιώσης!

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ἄν θὰ μετανοιώσω, θὰ μπορέσω νὰ ξαναδώσω τὴ ζωὴ σ' αὐτὸν ποῦ εἶναι πειὰ νεκρός; (Παρατηρεῖ τὴν Ἄγνην κατὰματα). Καὶ σὺ ἔχεις μετανοιώση;

ΑΓΝΗ. Ἀπὸ τί; Τὰ χέρια μου εἶναι καθαρὰ.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ὡ γυναικα, μετάνοιωσε. Πνίξε τὸ σπέρμα ποῦ φέρνεις μέσα σου καὶ ἀπὸ τὸ ὁποῖο θὰ φυτρώσουν, ἂν δὲν ἐναντιωθῆς, δλόκληρες γενεὲς ἀναντρῶν σκλάβων ἢ φονηᾶδων. Κατὰστρεψε μὲ μιᾶς ὅλες τῆς φριχτὲς εἰκόνες ποῦ εἶδα πρωτῆτερα.

ΑΓΝΗ (φεύγοντας, τὰ χέρια ἐπάνω στὴ κοιλιά της). Ὡ κακοῦργε, ὦ συμβουλάτορα κακουργημάτων.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. (κρατώντας τὴν). Ξέρεις ἂν δὲν εἶναι ὅλα τὰ μελλούμενα παιδιὰ σου, ἢ συμφορὲς τους καὶ ἢ μνησικακίες τους ποῦ πρωτῆτερα ἔζησαν μέσα μου γιὰ μιὰ στιγμῆ, ἐκεῖνα ποῦ ἔσφιξαν τὰ ἐκδικητικὰ χέρια μου γύρω στὸν ἄθλιο λαιμό;

(Τὴν ἀφίνει νὰ φύγη. Αὐτὴ φεύγει σὺν τρελλῇ! Ὁ Παλίνουρος ποῦ ὁ Γιέτας δὲν κρατᾶ πλέον φεύγει ἀπὸ μίαν ἄλλη θύρα).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ, ΓΙΕΤΑΣ.

(Ὁ Στάλαγμος κάθεται ἔχοντας χαμηλωμένο τὸ κεφάλι. Φαίνεται βυθισμένος σὲ βαθτεῖες σκέψεις. Ὁ Γιέτας τὸν παρατηρεῖ).

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Δὲ ξέρω πειὰ τίποτε... Ὑπάκουσα στὸ θυμό;... Ὑπάκουσα στὴ δικαιοσύνη;... Τὸ κίνημά μου φανερώνει ἄραγες τὸ ἐπιπόλαιο αἶσθημα μιᾶς στιγμῆς ἢ τὴν αἰώνια βαθτεῖα σκέψη;

ΓΙΕΤΑΣ. Γιατί νὰ ὑποφέρης; Ὅπως κι' ἂν τὸ πάρης τὸ κίνημά σου εἶναι ὄραϊο, δυνατὸ καὶ ὠφέλιμο.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. (σηκώνοντας τοὺς ὄμδους). Ὁφέλιμο;...

ΓΙΕΤΑΣ. Μὰ τὸν Ἡρακλῆ, ἕνα ἐπαναστατικὸ κίνημα εἶναι πάντα ὠφέλιμο: Ἀρνιέται τὴν ψευτιά ποῦ δημιουργεῖ κύριους καὶ σκλάβους· ἐπικυρώνει τὴν ἀλήθεια καὶ κάνει τέλειον τὸν ἄνθρωπο.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ (κουνώντας αποδοκμαστικά τὸ κεφάλι). Μόνος ὁ ἔσω-
τερικός λυτρωμὸς θάταν ἴσως ἀρκετὸς γι' ὅλα αὐτὰ ποῦ λές. Αὐτὸ
ποῦ ἔκανα ἐγὼ θὰ μᾶς ἔφερνε κοντήτερα στὴν ἐξωτερικὴ δικαιοσύνη
κι' ἂν μυριάδες ἀκόμα σκλάβων τὸ ἐμιμόντουσαν; (Σηκώνεται καὶ
κάνει ἓνα βῆμα σὲ μιὰ πλαγιὴ θύρα). Ὅχι. Ἀφοῦ ἡ ψυχὴ τῶν σκλάβ-
βων δὲν ἀξίζουν περισσότερο ἀπὸ τῆς ψυχῆς τῶν κυριῶν.

ΓΙΕΤΑΣ. Ποῦ πηγαίνεις; Πηγαίνεις νὰ πεθάνης γιὰ ν' ἀποφύ-
γῃς τὰ μαρτύρια; Πηγαίνεις νὰ παραδοθῆς στὸν δικαστὴ καὶ ἀπὸ
τὸ ὕψος τοῦ σταυροῦ σου νὰ βροίσης μὲ τὸ θάρος ποῦ ἔχεις τὴν
ἀνατορία τῶν κυριῶν; Ἡ προτιμᾶς νὰ σὲ βοηθήσω νὰ φτιάξης στὸ
γειτονικὸ δάσος;

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Οὔτε τὸ ἓνα, οὔτε τὸ ἄλλο, κανένα ἀπ' αὐτὰ τὰ
μέσα ποῦ εἶπες δὲν εἶναι σ' ἀρμονία μὲ ὅ,τι ἔκανα.

ΓΙΕΤΑΣ. Τότε;

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Πηγαίνω νὰ σκοτώσω τὸν δικαστὴ ποῦ εἶναι τὸ
δημιουργημα, τὸ στήριγμα καὶ ὁ συνένοχος τῶν κυριῶν.

ΓΙΕΤΑΣ. Ἐπιδιοκιμᾶζω τὸ σχέδιό σου γιατί εἶναι καὶ δίκαιο καὶ
ὠφέλιμο.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Τὰ πειρὸ δίκαια κινήματα εἶναι ἴσως καὶ τὰ πειρὸ
ἀνώφελα.

ΓΙΕΤΑΣ. Δὲ σὲ καταλαβαίνω.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ἐνας ἄλλος θὰ ἀντικαταστήσῃ ἐκεῖνον ποῦ ἐγὼ
θὰ σκότωνα.

ΓΙΕΤΑΣ. Ὅταν σ' ἀκούω καὶ μιλάς, ἐρωτῶ γιὰ ποιὸ λόγο τότε
ἐνεργεῖς.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ἀρχισα πειρὰ νὰ ἐνεργῶ καὶ πρέπει νὰ ἐξακολου-
θῆσω. Μὰ ὅποιος μπῆ μέσα στὴ δίκαιη δράση, εἶναι προωρισμένος
νὰ νικηθῆ καὶ νὰ πεθάνῃ.

ΓΙΕΤΑΣ. Ναι, ἀντροὶ καὶ πολλοὶ μαζὺ θὰ ριχτοῦν ἐπάνω σου
σὰν τὸ κοπάδι τῶν σκυλιῶν ἐναντίο στὸν ἀγριόχοιρο ποῦ ἔχουν στρι-
μογμένο κᾶπου. Ἐπειτα βαρεῖς ἀλυσίδες θ' ἀκίνητήσουν τὰ χέρια
σου καὶ θὰ πάρῃς τότε νὰ εἶσαι ἐλεύτερος πειρὰ.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ἡ ἀληθινὴ ἐλευτερία δὲν βρίσκεται στὰ χέρια μὰ
στὸ μυαλό.

ΓΙΕΤΑΣ. Γιατί τότε χτυπᾶς μὲ τὰ χέρια σου;

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ἡ ψυχὴ μου φανερώνεται μὲ τὰ μέσα ποῦ ἔχει.
Σὰν θὰ τῆς στερήσουν ἀπὸ τὰ ὄργανα ποῦ ἔχει γιὰ νὰ ἐκφράζεται
κανεὶς πειρὰ δὲ θ' ἀκούσῃ τὴ φωνὴ τῆς. Ἀλλὰ σὲ τί εἶναι δυνατό νὰ
ἀλλάξῃ ἡ σκέψη μου μὲ τοῦτο;

ΓΙΕΤΑΣ. Μὲ ἔαφνιάζει.

ΣΤΑΛΑΓΜΟΣ. Ἀρχισα μιὰ φράση ποῦ πρέπει νὰ τὴν ἀποτελει-
ώσω. Τὸ πρῶτο μου κίνημα βρίσκεται ἐπάνω σ' ἓνα κατήφορο καὶ
εἶναι σὰ μιὰ ἀρχὴ δρόμου, ποῦ φέρνει σὲ κατέβασμα ὡς κάτω ἢ
ὡς τὸ ἐμπόδιο. Τὰ χέρια μου, ὅσο δὲν ἀναγκασθοῦν νὰ σταματή-
σουν, δὲ θὰ ἀρνηθοῦν νὰ ἐκτελέσουν τῆς καταδίκης ποῦ ἡ σκέψη μου
ἔχει ἀποφασίσει... Ἴσως ὅμως λυποῦμαι γιατί ὑπάκουσα γιὰ πρώτη
φορὰ στὰ χέρια μου.

ΓΙΕΤΑΣ. Τὸ κίνημά σου, εἶναι κίνημα νέου στὰ λόγια σου ὅμως

είναι γέρου. Για να μην ακούω πειά τὰ λόγια σου φεύγω ἔχοντας μέσα μου τὴν ἐνθάρρυνση ποῦ μοῦ δίνει τὸ κίνημά σου. (Σκύβει, πιάνει τὸ χέρι τοῦ Στάλαγμου καὶ τὸ φέρνει στὰ χεῖλη του). Χαῖρε, ἀκολούθησε τὴν εὐγενική σου μοῖρα.. (Κάνει ἓνα βῆμα σὲ μὴν ἄλλη θύρα). Ἐγὼ πηγαίνω νὰ ἀκολουθήσω τὴν τύχη τοῦ πάθους μου. Στὴ σύγχυση τῆς στιγμῆς αὐτῆς, τρέχω νὰ ἀποχτήσω τὴν Αἰμίλια καὶ νὰ τὴν σκοτώσω... Ὑστερα ἀπὸ τῆς δύο αὐτῆς μεθυσμένες χαρῆς, ἄς μὲ κάνουν... ὅ,τι θέλουν.

(Ὁ Στάλαγμος καὶ ὁ Γιάτας βγαίνουν ἀπ' τῆς δυο πλαγιῆς θύρας. Τὴν ἴδια στιγμὴ ἀπὸ τὴ θύρα τοῦ βάθους μπαίνουν οἱ στρατιῶτες καὶ πέφτει ἡ αὐλαία).

ΑΛΕΞ. 1917.

ΜΕΤΑΦΡ. Γ. ΛΑΛΑ.

JEAN RICHERIN :

ΣΤΡΟΦΕΣ ΤΣΙΓΓΑΝΙΚΕΣ.

1. ΟΙ ΠΕΘΑΜΕΝΟΙ.

Οἱ πεθαμένοι μὴ θαρρεῖς πῶς πέθαναν! ἔνόςω
θὰ ὑπάρχουν πάντα ζωντανοί,
οἱ πεθαμένοι θὲ νὰ ζοῦν, θὰ ζοῦν οἱ πεθαμένοι!

Ὅταν ὁ γήλιος βασιλέψη,
Φτάνει μονάχα σου τὰ δυὸ μάτια νὰ σφιχτοκλείσῃς,
γιὰ νὰ ξανάβγῃ ὀλόφωτος.

Πετάει, φεύγει τὸ πουλί·
μὰ ὅμως τὴν ὄρα ποῦ ψηλάθε πάνω ἀργόπεταίει,
ὁ ἥσκιος του μένει στὴ γῆ.

Ἡ πνοή σου ποῦ στὰ χεῖλη σου μὲ πότισες ἐπάνω
— γιὰ πάντα, ὅταν ἐμίσειες —
μένει αἰώνια μέσα μου, κατάβαθά μου μένει.

Ἄλλος σοῦ τὴν ἐχάρισε·
Ἐκεῖνος ὅταν ἔφευγε, σὰ μίσειες γιὰ πάντα·
θὰ τὴ χάρισω σ' ἄλλοι.

Στόμα ἀπὸ στόμα διάβηκε·
κι' ἀπὸ ἓνα στόμα σ' ἄλλο στόμα πάλι θὰ περάσῃ
κι' ἔτσι ποτὲ δὲ θὰ χαθῇ.

Οἱ πεθαμένοι μὴ θαρρεῖς πῶς πέθαναν! ἔνόςω
θὰ ὑπάρχουν πάντα ζωντανοί,
οἱ πεθαμένοι θὲ νὰ ζοῦν, θὰ ζοῦν οἱ πεθαμένοι.